

Rapport annual 2023

KdK
cdc

KONFERENZ DER KANTONSREGIERUNGEN
CONFERENCE DES GOUVERNEMENTS CANTONAUX
CONFERENZA DEI GOVERNI CANTONALI
CONFERENZA DA LAS REGENZAS CHANTUNALAS

Introducziun

Las regenzas chantunalas han elavurà il 2023 ina nova analisa da la situaziun actuala quai che riguarda la politica europeica e l'han approvà unanimamain. Ellas èn conscientas da lur responsabladad sco acturas impurtantas en la politica europeica ed han intimà il Cussegl federal d'entrar en tractativas cun l'Uniun europeica (UE) cun sincerar lur sustegn. Parallelamain han ellas approfondà las dumondas ch'èn anc avertas ed èn s'engaschadas en ils differents gremis. Ils chantuns èn in partenari instituziunal fidà. Ensemen cun la Confederaziun han els en pli surpiglià per in onn il presidi da la strategia da l'EUSALP. Questa impurtanta incumbensa ha la Svizra adempì cumplainamain. Las occurrenzas realisadas a Friburg, Scuol, Lugano e Ragaz Bogn han mussà quant impurtant ch'è il barat sur ils cunfins era sin nivel regional e local.

La Conferenza da las regenzas chantunalas (CdC) pussibilitescha als chantuns d'intensivar lur collavuraziun e da far valair cleramain lur interess sin nivel federal. L'onn 2023 ha la CdC festivà ses giubileum da 30 onns. A chaschun da questa festività han nossas radunanzas plenas gì lieu decentralmain en differentas regiuns, precis en il senn federalistic. Nus avain gì l'ocasiun da manar discussiuns interessantas cun la generaziun giuvna en tut las parts dal pajais. Numerusas giuvenilas e numerus giuvenils han dà suatientscha a noss invit d'exprimer lur imaginaziuns e speranzas co che la Svizra ed il federalissem pudessan vesair or en l'avegnir.

Ultra da la politica europeica dat il rapport preschent er in'invista en autras activitads impurtantas da la CdC: nus avain approvà ina nova strategia cuminaivla da digitalisaziun, optimà ils mecanissem da la gulivaziun da finanzas, ans engaschà per la reglamentaziun dal sustegn a persunas cun basegn da protecciun da l'Ucraina e consolidà noss instruments per la gestiun da crisis. I dat però anc adina avunda sfidas en l'avegnir. Ina da quellas è la repartiziun da las incumbensas tranter la Confederaziun ed ils chantuns.

Suenter in onn activ cun bleras experientschas vuless jau engraziar a tut quellas e quels che han sustegnì mai e nus a dar dumogn a las bleras sfidas en favur dals chantuns, da la Confederaziun e dal federalissem. In cordial engraziament admet jau en spezial a las commembras ed als commembers da la cumissiun directiva, a las represchentantas ed als represchentants dals chantuns a las radunanzas plenas sco er a las collavuraturas ed als collavurats dal secretariat general.

Cusseglia guvernativ dr. Markus Dieth,
president da la CdC

«Ils chantuns han ina rolla fitg impurtanta en il sistem federalistic da la Svizra. Via la Conferenza da las regenzas chantunalas pon els sa coordinar, prender posiziun cuminaivlamain e contribuir a la tschertga da soluziuns persistentas per dumagnar las sfidas che spetgan la Svizra. La CdC, ch'è vegnida fundada avant 30 onns, è s'establida sco interlocutura fidada, cunzunt visavi la Confederaziun.»

Markus Dieth

4 Tschintg accents ed in anniversari han dominà l'agenda da la CdC il 2023

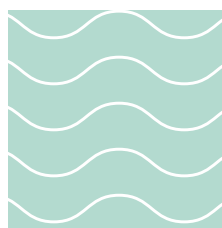
Politica europeica
pagina 4 >

Politica d'integraziun
pagina 11 >

Gulivaziun da finanzas
pagina 7 >

Gestiun da crisas
pagina 13 >

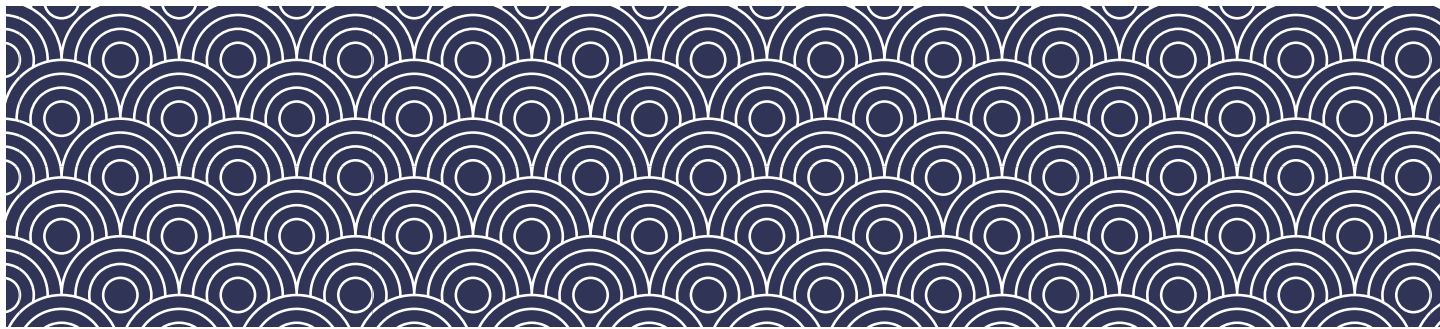
**Administraziun electronica/
digitalisaziun**
pagina 9 >

**La CdC ha festivà ses
giubileum da 30 onns**
pagina 15 >

Cuntegn

- 16 En furma concisa
- 18 Participaziun a process politics
- 21 Collavuraziuns
- 24 Purtret
- 27 Quint annual 2023

Politica europeica: ils chantuns, ina forza che quinta

Ils chantuns èn vinavant acturs impurtants en la politica europeica. Lur posiziun dal mars 2023 a favur da novas tractativas cumprovan quai. L'onn passà è stà marcà d'in grond engaschi da lur vart.

Accents tematics 2023

La CdC, ch'è naschida avant bundant trais decennis il 1993 en il context da la politica europeica, ha deditgà il 2023 ina gronda part da sia lavur a dumondas che concernan las relaziuns cun l'Uniun europeica (UE). A chaschun da la radunanza plenara dals 24 da mars han las regenzas chantunalas approvà unanimamain ina **nova analisa da la situaziun en connex cun la politica europeica** ed han confermà uschia lur finamira da s'engaschar per la stabilitad e per la cuntinuaziun da las relaziuns bilaterals cun il pli impurtant partenari economic da la Svizra. En quella han els explitgà surtut era lur punct da vista davart temas sco la recepziun dal dretg europeic, la regulaziun da differenzas, la surveglianza da l'applicaziun da las cunvegns u ils subsidis statals.

Sco partenaris instituziunals da la Confederaziun èn ils chantuns sa declarads prontos da sustegnair da maniera constructiva e proactiva il Cussegl federal da reprender las tractativas cun l'UE. Ils 29 da mars ha il Cussegl federal lan-

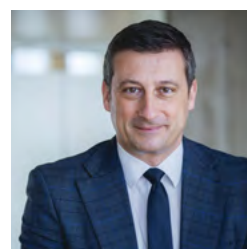
tschà l'elavuraziun d'in **mandat da tractativas** ed ha deliberà ils parameters da quel ils 21 da zercladur. Il sboz dal mandat è vegnì approvà e mess en consultaziun ils 15 da december. Las regenzas chantunalas han votà sur da quel ils 2 da favrer 2024 a chaschun d'ina radunanza plenara extraordinaria.

Dapi il favrer 2022 sa focussescha il Cussegl federal sin ina **avischinaziun a basa da pachets**. La finamira da quella è da crear in equiliber tranter il giavisch da la Svizra d'avair access a tscher-tas parts dal martgà intern da l'UE ed il giavisch da l'UE d'applitgar las medemas reglas per tut ils participants. Sin questa basa han ins manà diversas discussiuns da sondagj cun Brüssel e cuntanschi in **common understanding**.

Parallelamain ha gì lieu in barat intensiv sin plaun naziunal. Ils chantuns èn s'engaschads fermamain. La **Cumissiun d'Europa** da la CdC, presidiada dal cusseglier guvernativ giurassian Jacques Gerber, è sa radunada a pliras sedutas

«Il mars 2023 han las regenzas chantunalas approvà, sin fundament da las lavurs preliminaras da la Cumissiun d'Europa da la CdC, ina nova analisa da la situaziun actuala en connex cun la politica europeica. Questa lavur da basa ha permess d'integrar las spetgas e las preoccupaziuns dals chantuns en il project da tractativas tranter la Svizra e l'UE.»

Cusseglier guvernativ Jacques Gerber, vicepresidente da la CdC
Departament d'economia e da sanadad dal chantun Giura

«Ils chantuns giogan ina rolla impurtanta en la politica europeica: ina delegaziun dal chantun da Genevra è viaggiada a Brüssel per confirmar la necessitad da consolidar las relaziuns cun l'UE sco garant per la cuntinuitad e la stabilitad.»

Cussegliera guvernativa Nathalie Fontanet

Departament da finanzas, resursas umanas ed affars externs dal chantun da Genevra

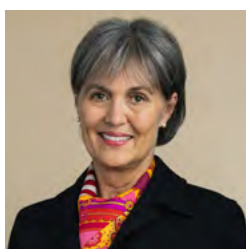
(5 da schaner, 15 da mars, 2 da zercladur, 17 da november) e tgira ina stretga collavuraziun cun las conferenzas dals directurs. Il medem vala era per la participaziun chantunala a las **gruppas da lavur** installadas da la Confederaziun (martgà da lavur, libra circulaziun da persunas, subsidis statals, ...). Ils chantuns èn ultra da quai stads represchentads als inscunters informals cun ils acturs principals da la politica interna (**sounding boards**), iniziads da cusseglier federal Ignazio Cassis.

Il 2023 han ils chantuns presidià durant in onn ensemen cun la Confederaziun la **Strategia macroregiunala da l'Unìun europeica per la regiun alpina (EUSALP)**. Per l'emprima giada ha in pajais betg commember da l'UE gì l'onur da surpigliar quest uffizi. La Svizra ha uschia pudì far valair l'impurtanza da las relaziuns transcunfinalas e da la collavuraziun cun ils stadis vischins e las regiuns vischinas. L'onn è stà marcà da barats cun las instituziuns, ma era cun l'economia, la scienza e la societad civila. En differentas regiuns linguisticas han ins organisà conferenzas davart temas specifics. L'emprima ha gì lieu ils 31 da mars a Friburg ed è stada deditgada a l'economia circulara. La conferenza dals 16 da zercladur a Scuol è sa fatschentada cun la gestiun da l'aua, in tema ch'è era vegnì plement d'ina delegaziun dal cussegl da giuventetgna da l'EUSALP ils 8 da settember a Losanna. E la conferenza dal 1. da settember a Lugano è s'occupada cun la mobilitad persistenta.

Ils 19 d'october ha gì lieu il punct culminant da la presidenza svizra, numnadamain il forum annual e la radunanza generala da l'EUSALP a Ragaz Bogn. Là è vegnida deliberada ina decleraziun cuminaivla che sa referescha al conclus da Ragaz Bogn dal 2012 che ha furmà la basa per crear la strategia macroregiunala. La decleraziun duai servir sco punct da partenza per reveder il plan d'acziun da la strategia e francar la consolidaziun da la guvernanza. L'EUSALP reunescha set pajais (Germania, Austria, Frantscha, Italia, Liechtenstein, Svizra e Slovenia) e 48 regiuns, tranter quellas tut ils chantuns.

Dapi la stad 2023 ha il secretariat general da la CdC (SG CdC) ultra da quai surpiglià dal DFAE il secretariat da la **delegaziun dals chantuns e da las vischnancas en il Congress da las vischnancas e regiuns dal Cussegl da l'Europa**. La delegaziun vegn manada dal cusseglier guvernativ giurassian David Eray. Ella sa cumpona da sis commembers cumplains e da sis suppleant:as.

A chaschun da la 45avla dieta dal congress che ha gì lieu dals 24 fin ils 26 d'october è David Eray vegnì elegì sco vicepresident da la Chombra da las regiuns e fa uss era part dal biro dal congress. Il cusseglier communal da Duggingen (BL), Matthias Gysin, ha laschà approvar ses rapport davart l'observaziun da las obligaziuns e dals consentiments da la Slovachia, determinads en la Charta europeica davart l'autonomia locala. Ils commembers da la delegaziun han preni il

«Ils chantuns èn sa participads a moda constructiva a las gruppas da lavur davart las relaziuns cun l'UE. Els han furnì analisas e datas concretas, per exempel davart il martgà da lavur u ils subsidis statals.»

Presidenta da la regenza Silvia Thalmann-Gut

Scheffa dal Departament d'economia publica dal chantun da Zug

pled durant diversas debattas, per exempel per render attent ad acts violents cunter ils represchentants elegids e condemnar tals.

L'activitad da la delegaziun cumpiglia la participaziun a missiuns d'observaziun durant las elecziuns communalas u regiunalas en l'Europa. La presidenta communal da Veytaux (VD), Christine Chevalley, è viaggiada dals 18 fin ils 22 da settember ad Andorra e Matthias Gysin è stà dals 7 fin ils 9 da november a Malta. Ultra da

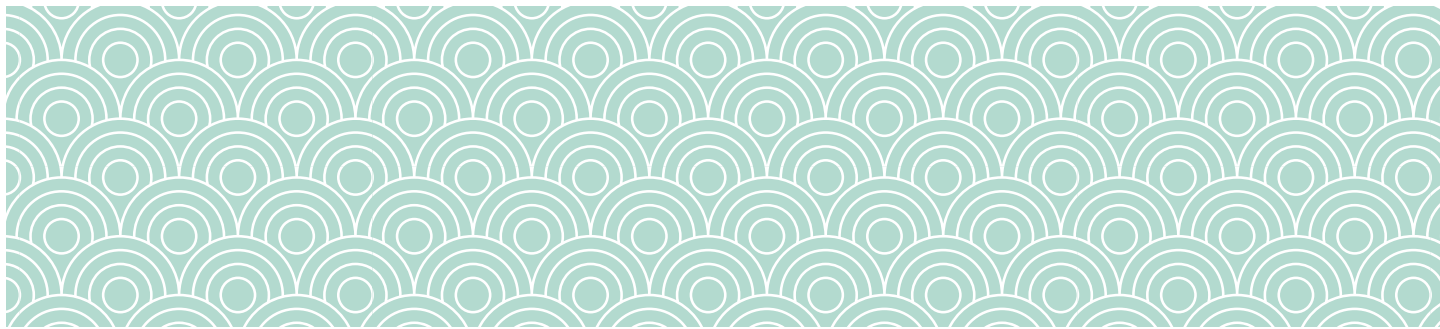
quai èn ils chantuns s'infurmads davart l'avanzament da las lavurs dal comité intergubernamental per elavurar ina «Convenziun [da basa] davart l'intelligenza artificziala, ils dretgs umans, la democrazia ed il stadi da dretg public», in process che vegn manà da la Svizra.

Ulteriuras infurmaziuns:

www.cdc.ch

Ille inscunters e barats d'infurmaziun regulars da delegaziuns dal Cussegl federal e da la CdC, che han lieu dapi il 2012, mussan l'importanza dal dossier europeic en il rom dal Dialog Europa. Il 2023 han quests inscunters gì lieu ils 27 da favrer, ils 14 da mars, ils 24 d'avrigl, ils 12 da zercladur, ils 17 d'avust, ils 30 d'october ed ils 4 da december.

Gulivaziun da finanzas: ils chantuns optimeschan il sistem

La NGF è la pitga principala da las finanzas dal stadi federal. Ils chantuns èn vi d'optimar il sistem. Il 2023 ha la CdC mess il focus sin la collavuraziun interchantunala cun gulivaziun da las grevezzas e sin la repartiziun da las incumbensas.

La Nova concepziun da la gulivaziun da finanzas e da la repartiziun da las incumbensas tranter la Confederaziun ed il chantuns (NGF), entrada en vigur il 2008, è in term impurtant en il svilup dal federalissem. La gulivaziun duai cumpensar las differenzas tranter ils chantuns. Els na disponan betg tuts dal medem potenzial da resursas. En rapports che resguardan plirs onns vegn examinà regularmain, sch'ella cuntanscha sias finamiras. Il proxim rapport vegn elavurà per la perioda 2020–2025. Ils chantuns participeschan a las lavurs preparatoricas.

La **collavuraziun interchantunala cun gulivaziun da las grevezzas** occupa en il nov rapport ina piazza particulara. Cun agid da quest sistem vegnan transferids tranter ils chantuns mintg'onn bunamain 3 milliardas francs. El è vegnì introduci per tegnair quint da las sfidas che sa resultan da las dimensiuns pitschnas da la Svizra. Ils territoris chantunals na correspundan betg adina als spazis che profiteschon da las prestaziuns publicas. Betg darar fa la popu-

laziun d'in chantun diever da servetschs en in auter chantun. Quai è per exempel il cas en il sector da las scolass autas u da las instituziuns per umans cun in impediment.

Per tegnair quint dal princip da l'equivalenza fiscal (l'instituziun publica che fa diever d'ina prestaziun statala sto surpigliar ils custs e po decider davart la furniziun da prestaziuns) prevesa il sistem ch'ils chantuns che profiteschon d'in servetsch offert en in auter chantun cofinanzieschian quel. Da l'autra vart survegnan ils retschaviders da la prestaziun dretgs da cundecisiun e da participaziun.

La collavuraziun interchantunala cun la gulivaziun da las grevezzas è da gronda impurtanza per ils chantuns pitschens: numerusas prestaziuns èn memia charas per ch'els sezs las pudesan porscher. Chantuns pli gronds percenter cuntanschan la grondezza critica per garantir in'atgna purschida, da la quala pon era profitar ils chantuns vischins. Questa «repartiziun da la

«Tut en tut funcziuna la gulivaziun da finanzas bain. Ma nus stuain tegnair en egl il dischequilibr da ritgezza tranter ils chantuns.»

Cusseglier guvernativ Ernst Stocker
Direcziun da finanzas dal chantun da Turitg

«Il nov mussavia pratic che structurescha la collavuraziun interchantunala e la gulivaziun da finanzas po facilitar las tractativas tranter ils chantuns, sch'i va per la dumonda tgi che finanziescha e fixescha ina prestaziun.»

Cusseglier guvernativ Walter Schönholzer
Departament da l'intern e da l'economia dal chantun Turgovia

lavor» contribuescha ad in'execuziun economica da las incumbensas.

La CdC ha surdà l'incumbensa da far dus studis externs davart il sistem d'indemnisaziun e davart ils dretgs da participaziun. Quels documents èn vegnids evaluads ed han servì sco basa per elavurar in [mussavia pratic](#) che duai gidar a estructurar ed ad objectivar ils process da tractativas tranter ils chantuns. Plinavant han ins actualisà las [explicaziuns da la cunvegna da basa](#) davart la collavuraziun interchantunala cun gulivaziun da las grevezzas. In instrument digital per calcular ils avantatgs ed ils dischavantatgs dal lieu è en la fasa da test.

La refurma da la NGF ha pussibilità il 2008 da sclerir la [repartiziun da las incumbensas tranter la Confederaziun ed ils chantuns](#). Ina distribuziun clera da las cumpetenzas ha per consequenza ina finanziaziun responsabla ed effizienta tenor il princip «tgi che paja, cumonda». En il decurs dals onns han las incumbensas respectivas però la tendenza da s'entretschar

pli e pli cun novas leschas. Il project «Repartiziun da las incumbensas II» è vegnì sistì la primavera 2021 pervi da la pandemia da Covid-19 ed en consequenza da las midadas da la politica sectoriala.

L'onn 2023 ha il Departament federal da finanzas (DFF) signalisà ses giavisch da reprender la discussiun cun ils chantuns. La Conferenza da las directuras e dals directurs da finanzas (CDF) e la CdC han adina sustegnì la cuntinuaziun da las lavurs ed han confermà l'atun lur posiziun. En lur [posiziun dals 22 da settember 2023 davart las mesiras per distgargiar il budget da la Confederaziun](#) s'expriman las regenzas chantunalas en favur d'ina cuntinuaziun dal project «Repartiziun da las incumbensas II». Ellas han skizzà a chaschun da la radunanza plenara dals 22 da mars 2024 l'ulteriur proceder.

Ulteriuras infurmaziuns:
www.cdc.ch

Meds finansials ed ina nova strategia per l'ADS

La transfurmaziun digitala progredescha sin tut ils stgalims statals. Ina nova strategia furma la basa per las lavurs da l'Administraziun digitala svizra (ADS). Per ils projects futurs è vegnì definì in rom finansial.

L'ADS è dapi il schaner 2022 en funcziun e permetta da coordinar las cumpetenzas federalas, chantunalas e communalas a basa d'ina cunvegna da dretg public ad hoc. Ella vegn administrada e manada cuminaivlamain da la Confederaziun e dals chantuns. Il secretariat da l'organisaziun è domicilià en la Chasa dals chantuns e vegn manà da Peppino Giarritta. Administrativamain èn las collavuraturas ed ils collavurators da l'ADS suttaless al secretariat general dal Departament federal da finanzas (DFF). Ils chantuns èn represchentads en ils gremis principals (direcziun politica, direcziun operativa, radunanzas da delegadas e delegads). Il gremi da direcziun politic vegn presidià da la cussegliera federala Karin Keller-Sutter, scheffa dal DFF, e dal president da la CdC Markus Dieth.

Ina da las finamiras da la nova organisaziun è d'accelerar il process da transiziun a l'administraziun electronica e da lantschar projects-clav digitals che vegnan realisads en il rom da l'agen-

da «Infrastructuras naziunalas e servetschs da basa da l'Administraziun digitala Svizra». Per la perioda 2024 fin 2027 fan ins quint cun in ba-segn finansial da 116 milliuns francs. Sco previs en la Lescha federala davart l'utilisaziun da meds electronics per ademplir las incumbensas da las autoritads, **determinescha ina cunvegna ils projects ch'èn da realisar e la repartiziun dals custs**. La Confederaziun surpiglia dus terzs dals custs ed ils chantuns in terz. La radunanza plenara dals 23 da zercladur 2023 ha autorisà la CdC da suttascriver la cunvegna, approvada en il fratemp formalmain da las regenzas chantunalas e dal Cussegl federal. Las chombras federalas ed ils parlaments chantunals approveschan ils credits. Ina maioritad dals chantuns vul garantir mintg'onn la finanziaziun per il 2024 e per la perioda 2025–2027 sur il process da budget ordinari. Intgins han integrà quests meds en lur planisaziun da finanzas u en lur budget global. Auters prevesan credits d'impegn per l'entira perioda 2024–2027 u per ils onns 2025–2027.

«La digitalisaziun da l'administraziun progredescha. I d'ovra anc ulteriurs sforzs sin tut ils stgalims statals per garantir a la populaziun ed a l'economia in servetsch segir e d'alta qualitat. La cunvegna davart la finanziaziun conclusida il 2023 da la Confederaziun e dals chantuns dat l'impuls necessari per realisar projects cuminaivels impurtants.»

Cusseglier guvernativ Markus Dieth, president da la CdC
Departament da finanzas e resursas dal chantun d'Argovia

«En il rom da la strategia ADS 2024–2027 han la Confederaziun, ils chantuns, las citads e las vischnancas defini ensemen lur prioritads. Ina finamira centrala da la transfurmaziun digitala vegn ad esser da metter a disposiziun servetschs da basa, sco l'introducziun d'ina carta d'identitad electronica sin plaun statal. La strategia metta il focus sin la creaziun da raits e la promoziun da barats e promova uschia il svilup da soluziuns innovativas localas che pon suenter vegnir partidas cun tuttas e tuts.»

Cusseglier guvernativ Norman Gobbi
Departament da las instituziuns dal chantun Tessin

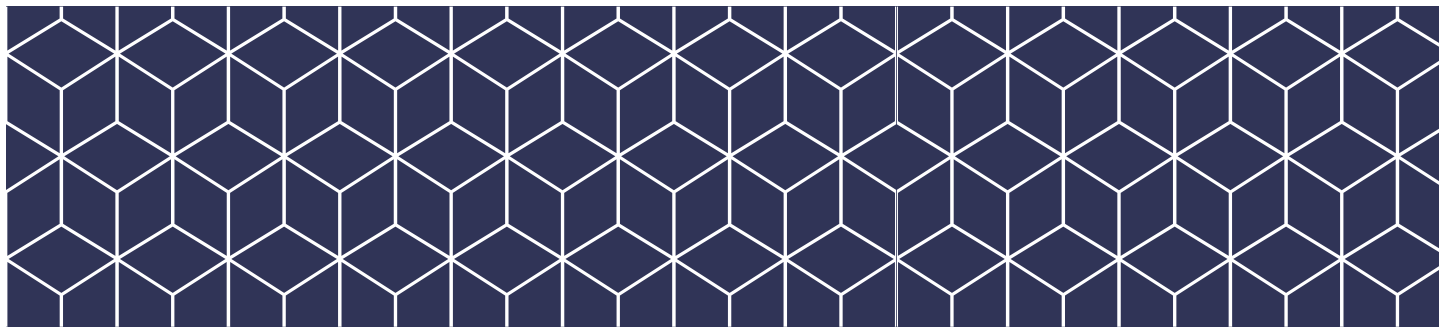

Grazia a la realisaziun da la [strategia «Administraziun digitala svizra 2024–2027»](#) vegnan la populaziun e las interpresas a pudair interagir a moda pli efficazia, transparenta e segira cun l'administraziun publica, profitond dals servetschs end-to-end complettamain digitala. Questa nova strategia serva sco compass per la Confederaziun, ils chantuns, las citads e las vischnancas e cumpiglia sis finamiras: sviluppar ensemen servetschs administrativs per l'entira Svizra, realisar il concept d'in spurtegl unic, introducir l'identitad electronica (e-ID) ed in'infrastructura fidabla en l'entir pajais, promover

l'utilisaziun da datas che creeschan ina plivalur, sustegnair la creaziun da servetschs publics cumpatibels cun ina cloud, rinforzar la collavuraziun ed agir sco sistem cumplessiv. La radunanza plenara dals 15 da december 2023 ha approvà la strategia suenter avair preni per enconuschientscha cun satisfacziun che las remartgas formuladas dals chantuns en lur posiziun dals 22 da settember èn vegnidas resguardadas.

Ulteriuras infurmaziuns:
www.cdc.ch

Status S: return ed integraziun – quai na sa cuntradi betg

La CdC è responsabla sin nivel interchantunal per la coordinaziun da la politica d'integraziun. Il 2023 è stadas en il center las mesiras da sustegn per personas cun status S.

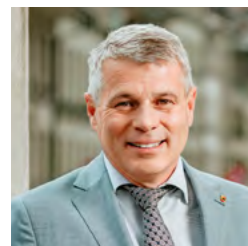
Accents tematics 2023

Ensemen cun la Conferenza svizra da las delegadas e dals delegads communal, regional e chantunals per fatgs d'integraziun (CDI) ha il secretariat general da la CdC fatg bundant in onn suenter ch'il Cussegl federal ha activà il **status da protecziun S** in'enquista davart la realisaziun da las mesiras per fugitivas e fugitivs da l'Ucraina (**Program S**). Sin fundament da questa enquista han las regenzas chantunals fatg ina bilantscha positiva en il rom da la radunanza plenara dals 24 da mars 2023: igl è reussì als chantuns da metter a disposiziun ad in grond dumber da personas entaifer curt temp purschidas da promoziun linguistica adattadas als basegns. Almain mintga terza persona creschida cun il status da protecziun S ha frequentà in curs da lingua subvenziunà dal stadi en il decurs dals emprims mais suenter esser arrivada en Svizra. La fin dal 2023 importava la quota schizunt passa 50%. Personas da l'Ucraina han per regla access a l'entira paletta da mesiras da promoziun che vegn purschida en il rom dals programs d'integraziun chantunals.

Las regenzas chantunals han però medemamain identifitgà basegn d'agir ch'ellas han communighà a la scheffa dal Departament federal da giustia e polizia (DFGP) ed a la gruppa d'evaluaziun davart il status da protecziun S: il status da protecziun S è vegnì concepì dal legislatur en vista al return e n'è betg collià cun ina pretaisa da promover l'integraziun, cuntrari a l'admissiun provisorica u al status da fugitiv. Quest punct da partenza po esser raschunabel, sche persunas sa trategnan mo in curt temp en Svizra. En cas da dimoras pli lungas resp. intschertas ed en il context da numerusas situaziuns d'alloschament privat sco en il cas actual da l'Ucraina dovri dal punct da vista dals chantuns però mesiras che servan a la communicaziun vicendavla ed a la convivenza al lieu. Igl è en l'interess da l'entira societad che personas cun basegn da protecziun possian s'arranschar en il mintgadi a moda autonoma uschè spert sco pussaivel e sa distatgar da l'agid social cun ina lavur per gudogn. Exact quellas finamiras han er **ils programs d'integraziun chantunals**. En la pratica

«Preparar il return e promover l'integraziun – quai na sa cuntradi betg. Nus stuain en mintga cas procurar che las fugitivas ed ils fugitivs nizzegian lur resursas e lur competenzas activamain e ch'els possian sa distatgar spert da l'agid social.»

Cussegljer guvernativ Christoph Ammann, vicepresidente da la CdC
Direcziun d'economia, d'energia e d'ambient dal chantun da Berna

«L'integraziun è in'investiziun impurtanta. Ella rinforza la participaziun al martgà da lavur e l'indipendenza finanziaria da las personas pertutgadas. Ella garantisce la cunfinuitad da las vias da furmaziun dals giuvenils. Ella promova la resilienza dals umans ch'èn fugids en Svizra sco victimas d'ina guerra. L'integraziun è damai en l'interess da nossa economia sco er da la coesiun sociala. A medem temp fa ella part da las stentas internaziunalas en favur da la solidaritad.»

Cussegliera guvernativa Florence Nater, presidenta da la Fundaziun ch Departament per l'occupaziun e la coesiun sociala dal chantun da Neuchâtel

na fan ins perquai era betg la differenza tranter prestaziuns da servetsch orientadas al return e mesiras per promover l'integraziun. En il center stat adina il mantegniment da las cumpetenzas u, cunzunt tar ils giuvenils, il svilup da las cumpetenzas. Quai è d'impurtanza centrala, sch'els returnan en lur pajais u sch'els restan en Svizra. Las regenzas chantunalas pretendan perquai da fixar en la lescha las mesiras da sustegn per il status da protecziun S. Questa dumonda ha fatg valair la gruppa d'evaluaziun davart il status da protecziun S.

La radunanza plenara ha beneventà il december il conclus dal Cussegl federal da prolungar il program S per in ulteriur onn. Cun preoccupaziun han las regenzas chantunalas però preni enconuschientscha da la **quota d'activitad** da gudogn plitost bassa da personas da l'Ucraina: senza enconuschientschas bunas fin fitg bunas

d'ina lingua naziunala, senza sustegn ed accompagnament individual a la tschertga da lavur e senza purschidas per la tgira d'uffants complementara a la famiglia reussescha l'entrada en il martgà da lavur svizzer mo plaunsieu. Ils chantuns èn prontos da prestar il 2024 ensemen cun la Confederaziun in sforz supplementar per augmentar maun en maun cun l'economia la quota d'activitad da gudogn. La finamira dal Cussegl federal da vulair dublegiar la quota d'activitad da gudogn da 20 sin 40 pertschient entaifer in onn valiteschan els sco pauc realistica. En il dialog federalistic cun il Cussegl federal han ins discutà il 2023 la tematica a moda pli approfondada.

Ulteriuras infurmaziuns:
www.cdc.ch

Il secretariat general da la CdC maina il biro da la CDI. La CDI è sa focussada en il rom da sia dieta da primavaira sin l'access senza discriminaziun a prestaziuns publicas. A chascun da la dieta d'atun dal SEM han ins discutà cun represchentas e represchentas dal sector d'asil e dal sector social dumondas specificas dal gender en connex cun la promoziun da l'integraziun. Ulteriurs accents èn stads il status S, la gruppa en mira da las requirentas e dals requirents d'asil minorens betg accompagnads, la mancanza da personal qualifitgà sco era l'antirassism e l'antisemitism. La CDI è s'exprimida en il rom da las consultaziuns da la Confederaziun areguard las midadas planisadas concernent la garanzia per cas da direzza tar violenza a chasa, areguard las midadas dal status da l'admissiun provisoria sco er areguard il concept da realisaziun per annullar il status da protecziun S. Ella ha approvà ensemen cun la Conferenza svizra da la furmaziun supplementara (CSFS) recumandaziuns per promover las cumpetenzas da basa da personas creschidas en il rom da la lescha davart la furmaziun supplementara e da la lescha davart personas estras.

Rapport annual da la CDI

Prevegnir empè da guarir: ils chantuns gidan a meglierar la gestiun da crisas

La crisa en connex cun Covid-19 ha mussà che la gestiun da crisas è in process che sto vegnir perfecziunà cuntinuadamain. Ils chantuns han fatg lur scola cun il coronavirus.

La pandemia da Covid-19 ha fatg crudar la Svizra en ina crisa cun consequenzas per il sector sanitar, social ed economic. Suentar avair fatg bilantscha il 2022 concernent la collavuraziun cun la Confederaziun en la gestiun da crisas è la CdC sa deditgada il 2023 ad in' **analisa interdisciplinara da las differentas evaluaziuns ch'ils chantuns han fatg da lur atgna gestiun da crisas**. Las lavurs èn vegnidas realisadas dal biro da cussegliaziun e da retschertgas politicas Interface en collavuraziun cun plirs chantuns, la Conferenza da las directuras e dals directurs chantunals da sanadad (CDS) e la Conferenza guvernativa per ils affars militars, la protecziun civila ed ils pum-piers (CG MPP).

Questa analisa preschenta las differenzas d'avischinaziun e las proceduras cun effect cumprovà. Ins ha tschernì quatter secturs: l'organisaziun da crisa; la communicaziun cun la populaziun; l'infurmaziun e l'integraziun da las vischnancas e da las gruppas d'interess; ils plans da pandemia chantunals. Per mintgìn da quests secturs han ins mess a disposiziun a las administraziuns

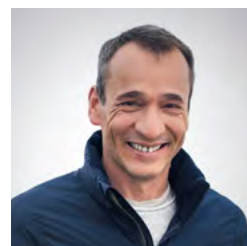
chantunals ina tabella da survista ed ina glista da controlla cun ils elements ch'èn stads da verifitgar.

D'ina crisa a l'autra: la Svizra ha preni l'iniziativa per garantir in **provediment d'energia durablel**. Ensemen cun la Confederaziun vulan ils chantuns evitar ina stgarsezza d'energia. En cas d'ina crisa po il Cussegl federal convocar in stab ad hoc. La CdC represchenta ils chantuns en quest gremi. Il mument maina la cumissiun directiva Segirezza dal provediment d'energia da la Confederaziun il barat e la communicaziun en chaussa. La CdC ha in sez en quel gremi dasper la Conferenza da las directuras e dals directurs chantunals d'energia (EnDK).

Ils chantuns han in'atgna cumissiun directiva che sa cumpona dals presidis da las conferenzas interchantunals pertutgadas. Sin dumonda da quella ha la gruppa spezialisada da las schefas e dals schefs dal stab chantunals elavurà ina proposta per ina glista da controlla cun las mesiras necessarias en cas d'ina stgarsezza

«D'in enviern a l'auter: ils chantuns han cuntinuà cun ils sforzs per sviluppar instruments per la gestiun da crisas e per far frunt ad in'eventuala stgarsezza d'electricità.»

Cusseglier guvernativ Martin Bühler
Departament da finanzas e vischnancas dal chantun Grischun

d'energia. La cumissiun directiva ha in post da consultaziun per dumondas da las autoritads chantunalas. Ils chantuns persequiteschan las preparaziuns sin nivel federal.

Ulteriuras infurmaziuns:

www.cdc.ch

La CdC: in'istorgia da 30 onns

Il 2023 ha la CdC festivà ses giubileum da 30 onns. Perquai ha ella salvà sias radunanzas plenaras en tut las quatter parts da la Svizra ed ha dà il pled a la generaziun giuvna.

La CdC ha festivà ses giubileum da 30 onns

Dapi la fundaziun dal stadi federal il 1848 èsi daventà pli e pli evident quant impurtant ch'igl è per ils cussegliers guvernativs da tut il pajais da collavurar e d'unir lur forzas. Las conferenzas da las directuras e dals directurs èn vegnidas fundadas ina suenter l'autra. La fundaziun da la CdC ils 8 d'october 1993 è stada in term impurtant, perquai ch'ins voleva reunir e represchentar las regenzas chantunals sco unitad e betg pli en singuls champs d'acziun particulars. Entant ha la conferenza sia piazza stabla en la structura federalistica da la Svizra ed accentuescha la **rol-la dals chantuns ch'è oz daventada indispensabile per il bun funcziunament dal stadi.**

A chaschun da ses giubileum da 30 onns ha la CdC tschernì la **giuventetgna sco fil cotschen**. L'entir onn ha ella envidà numerus giuvenils da sa barattar davart l'avegnir da la Svizra e dal federalissem. Ils inscunter han gì lieu a l'ur da las radunanzas plenaras: ils 24 da mars 2023 a la piazza aviatica da Turitg, ils 22 da zercladur a Cuira, ils 22 da settember a Bellinzona ed ils 15 da december a Basilea. In inscunter supplementar ha gì lieu a Losanna ils 8 da settember en il rom dal presidi svizzer da l'EUSALP. Ils 9 da favrer ha plinavant gì lieu a Berna ina seduta areguard la bilantscha cun la cumissiun directiva da la CdC. A tut questas radunanzas ha la generaziun giuvna pudì sa barattar cun cusseglieras guvernativas e cussegliers guvernativs.

ils giuvenils da nudar **lur visiun e lur giavischs per il 2093**, l'onn che la CdC festivescha ses giubileum da 100 onns. Ils messadis èn conservads en ina **capsla dal temp** per als dar vinavant a generaziuns futuras.

La CdC ha er envidà pliras persunalitads da la politica, da l'economia, da la scienza e da la societad civila d'exprimer lur giavischs d'anniversari. Ina selecziun chattais Vus en quest rapport (cf. paginas [17](#), [20](#), [23](#) e [26](#)).

Ulteriuras infurmaziuns:

www.cdc.ch

A medem temp han ins intimà las giuvenilas ed

La CdC è activa sin pliras fronts

Dretgs umans

Il 2023 è vegnida fundada l'**Instituziun svizra dals dretgs umans (ISDH)** che remplazza il Center svizzer da cumpetenzza per ils dretgs umans. La Svizra tutga uschia tar ils var 120 stadis che disponan d'in tal organ resultà dals Principis da Paris che l'Assamblea generala da las Naziuns unidas ha approvà il 1993. L'ISDH è in'instituziun independenta cun sedia a Friburg. Ils chantuns èn s'obligads da surpigliar ils custs per l'infrastructura. Il secretariat general da la CdC sa participescha a las discussiuns dal comité directiv da l'ISDH. El porscha cussegli ed orientaziun per la collavuraziun cun ils chantuns, cun la finamira da garantir ch'ils dretgs umans vegnian mess en vigur a moda federalistica.

175 onns Constituziun federala

Il 2023 ha la Svizra festivà il giubileum da **175 onns** da sia nova **Constituziun**, il document da fundaziun dal stadi federal. La CdC ha participà a las festivitads che han gì lieu ils 12 da settember 2023. Ses president Markus Dieth è s'exprimi davant l'Assamblea federala ensemen cun represchentant:as dals organs federals executivs, legislativs e giudicativs. Sut il motto «l'unitad en la diversità» ha el accentuà la rolla centrala dal federalissem sco garant per la stabilitad, il success e la convivenza dal pajais.

Regiuns da cunfin

Il 2023 ha la **Regio Basiliensis**, il center da cumpetenzza per promover la collavuraziun transcunfinala dal Rain superiur, festivà ses 60avel anniversari. La CdC ha participà ils 20 d'october a Basilea a l'inscunter da las regiuns da cunfin svizras ch'è vegni organisà per quest'ocasiun. Ella ha medemamain decidi da rinforzar sias relaziuns cun l'Austria. Ils 23 da zercladur ha la radunanza plenara approvà la decleraziun d'intenziun tranter ils presidis da la **Conferenza dals presidents da las regenzas austriacas**, da la CdC e da la Fundaziun ch'concernent in barat d'infurmaziuns e d'experiencias regular.

Conferenza naziunala davart il federalissem

Il chantun da Zug vegn ad organisar la proxima **Conferenza naziunala davart il federalissem** ils 13 e 14 da november 2025. La radunanza plenara da la CdC ha approvà questa tscherna ils 24 da mars 2023. La CdC sa participescha a las preparativas ensemen cun ils auters organs responsabels: il chantun ospitant, il Departament federal da giustia e polizia ed il Cussegli dals chantuns. La conferenza è medemamain stada da la partida als emprims **Dis friburgais dal federalissem**. L'occorrenza organisada da l'Institut dal federalissem ha gì lieu ils 7 ed 8 da settember 2023 a l'Universitad da Friburg ed è stada deditgada a las relaziuns interguvernamentalas en ils sistems federals.

KdK
CdC

30 Jahre
30 ans

«30 onns Conferenza da las re-
genzas chantunalas (CdC): Jau
engraziel a tut ils umans che la-
vuran en questa instituziun im-
portanta, che s'engaschan di per
di cun passiun per quella e la
mainan a moda cumpetenta. Igl
èn democrat:as e federalist:as
che enconuschan l'importanza
dals chantuns en il stadi federal
svizzer, che apprezzeschan quels
ed als defendan en cas da ba-
segn era cun vehemenza.»

Jean-Michel Cina
president da la SRG SSR

«Nus savain: mo ensemen es-
san nus fermes. Quai vul dir che
nus stuain tadar in sin l'auter e
chattar soluziuns ch'èn raschu-
naivlas per noss pajais e per ils
chantuns. La Conferenza da las
regenzas chantunalas (CdC) pre-
sta dapi trais decennis ina lavur
da pioniera en quest regard. Igl
è reussì ad ella da betg concur-
renzar il Cussegl dals chantuns,
mabain da cumpletter quel en
ina moda e maniera preziusa.»

Martin Candinas
president dal Cussegl naziunal
2022-2023

La CdC ha prendì part al process politic

Posiziuns

Las posiziuns da la CdC vegnan deliberadas a chaschun da las radunanzas plenaras. Ellas pretendan ina maioritad qualifitgada da las vuschs dad almain 18 regenzas chantunalas. Il dretg dals chantuns da prender posiziun mintgin per sasez resta garantì.

Posiziun en il rom da la cooperaziun al process da furmaziun da la voluntad da la Confederaziun (tenor l'art. 45 Cst.):

22-09-2023

Posiziun davart la **strategia Administraziun digitala Svizra 2024–2027**. Las regenzas chantunalas considereschon il project en general sco reussì. La strategia cuntegna las basas necessarias per orientar la collavuraziun a finamiras concretas e tegna quint da las structuras federalas. Ils chantuns han però deplorà ch'i mancan temas sco la suveranità digitala u l'intelligenza artificia. Era la segirezza digitala duai vegnir resguardada meglier en il rom da la realisaziun. En consequenza è la strategia vegnida adattada. La radunanza plenara ha approvà ella ils 15 da december.

Posiziun en il rom da la cooperaziun dals chantuns a decisiuns da la politica exteriura (tenor l'art. 55 Cst.):

22-09-2023

Posiziun davart il **sboz d'ina cunvegna tranter la Svizra ed il Reginavel Unì areguard la renconuschientscha da qualificaziuns professiunalas**. Ils chantuns han beneventà la creaziun d'ina basa giuridica permanenta, surtut en vista a la mancanza da persunal en il sector da las professiuns da sanadad. Els han exprimì lur preoccupaziun concernent la renconuschientscha da furmaziuns veglias che tutgan tar il stgalim secundar II. A medem temp sco che vegn elavurà il sboz da la cunvegna vul il Cussegl federal **obtegnair la competenza da far sulet** contracts areguard la renconuschientscha da qualificaziuns professiunalas cun auters stadis. Las regenzas chantunalas premettan duas cundiziuns: las qualificaziuns ston esser equivalentas a las qualificaziuns svizras ed i ston vegnir resguardads ils dretgs dals chantuns garantids costituziunalmain quai che riguarda la politica exteriura.

15-12-2023

Posiziun davart la **strategia da la politica exteriura 2024–2027** dal Cussegl federal. Las regenzas chantunalas han tractà ils aspects che concernan lur competenzas e lur interess fundamentals. Els sustegnan las finamiras areguard las relaziuns cun l'Uniun europeica, cun ils pajais vischins ed ils partenaris europeics, areguard Schengen/Dublin, il multilateralissem, l'agenda 2020, la Geneva internaziunala, il rom economic, la resilienza economica e la guvernanza digitala.

Posiziun en il rom da consultaziuns che concernan decrets impurtants (art. 147 Cst.):

22-09-2023

Posiziun davart la lescha federala concernent las **mesiras per distgargiar il budget** a partir dal 2025 e concernent las autras mesiras da la Confederaziun. Il Cussegl federal vul evitar che las finanzas federalas pateschian da custs creschents. Las regenzas chantunalas renconuschon il basegn d'agir en quel regard, ma na vulan betg ch'ils respargns planisads chaschunian expensas supplementaras per ils chantuns. Ellas èn s'exprimidas cunter la reducziun da la cumpart chantunala al retgav da la taglia federala directa e dumondan la Confederaziun da renunziar a reducziuns en il traffic da personas regional. Ils chantuns han proponì da repreneur uschè spert sco pussaivel il project «Repartiziun da las incumbensas II».

Posiziun en vista a votaziuns dal pievel (art. 140 e 141 Cst.):

24-03-2023

Sustegn per il conclus federal davart l'**imposiziun da taglia speziala per grondas gruppas d'interpresa**, davart la quala il pievel ha decis ils 18 da zercladur 2023. La realisaziun da quest project fiscal da l'OECD pertutga tant la Confederaziun sco er ils chantuns. Las regenzas chantunalas han appellà d'acceptar la nova basa costituziunala che prevesa ina tariffa da taglia minimala da 15% per tscherts concerns multinaziunals. In NA avess gi per consequenza il ristg che l'import, per il qual i n'è betg vegnì pajà taglia en Svizra, vegnia prelevà a l'exteriur senza che ni la Confederaziun ni ils chantuns u

las vischnancas na profitassan d'entradas supplementaras potenzialas. Il pievel ha approvà il conclud federal ils 18 da zercladur a l'urna.

24-03-2023

Sustegn per la **lescha federala davart las finamiras en la protecziun dal clima, davart l'innovaziun e davart il rinforzament da la segirezza energetica (LCI)**, cunter la quala era vegnì lantschà in referendum. Las regenzas chantunals han sustegnì la finamira nulla emissiuns nettas fin il 2050 fixada per l'emprima giada en la lescha federala. Ellas han beneventà la decisiun da la Confederaziun da metter a disposiziun dapli meds per remplazzar stgudaments cun combustibels fossils per meglierar l'effizienz energetica e per promover innovaziuns d'interpresas che favuriseschan la neutralità climatica. Il pievel ha approvà la lescha ils 18 da zercladur a l'urna.

28-04-2023

Sustegn per la **prolungaziun da tschertas disposiziuns da la lescha da Covid-19 fin la stad 2024**, cunter la quala era vegnì lantschà in referendum. Ils chantuns han considerà questa mesira sco commensurada e raschunaivla, perquai ch'els èn – er en ina situaziun normala – pertutgads directamain da las mesiras accumuladas per superar la pandemia decretadas da la Confederaziun. La prolungaziun lubescha per exempel da mantegnair las cumpetenzas dal Cussegl federal en connex cun l'acquisiziun e cun la producziun da bains medicinals impurtants e cun l'annunzia da capacitads en il sector da tgira. Il pievel ha approvà la prolungaziun ils 18 da zercladur a l'urna.

Audiziuns

Tenor l'artitgel 17, alinea 2 dal reglament da fatschenta dal Cussegl dals chantuns consulteschan sias cumissiuns ils chantuns en dumondas da l'applitgablada dals decrets da l'Assamblea federala, sche quels giavischan quai. Per quest motiv trametta il biro dal Cussegl dals chantuns a la CdC avant l'entschatta da mintga sessiun ina glista cun las fatschentas annunziadas dal Cussegl federal e las iniziativas parlamentaras sco era las iniziativas dals chantuns inoltradas (emprima fasa). Suerter avair consultà las conferenzas da las directuras e dals directurs communitescha la CdC al biro dal Cussegl dals chantuns per tgeninas fatschentas che la conferenza responsabla giavischa in'audiziun davant la cumissiun cumpetenta. Las cumissiuns dal Cussegl naziunal envidan ils chantuns resp. las conferenzas tenor agen parairi ad in'audiziun.

Il 2023 han delegaziuns da la CdC participà a las suandantas audiziuns:

17-01-2023

Delegaziun AECL/UE: nova avischinaziun areguard il commerzi cun servetschs ed investiziuns en il rom da las negoziaziuns davart convenziuns da commerzi liber

23-01-2023

CdG-N/E: organisaziun en cas da crisa Energia

20-03-2023

CPE-N: AECL/prestaziuns da servetsch

04-04-2023

CPE-C: AECL/prestaziuns da servetsch

26-04-2023

Gruppa per evaluar il status da protecziun S

KdK | 30 onns
CdC | 30 anni

«Sche jau m'imaginesch la Svizra sco ina chasa, èn ils chantuns per mai ils mirs purtants. Els s'extendan sur l'entira surfatscha da l'edifi-zi – mintgant en els visibels, ma savens en els zuppads davos la liadira e la fatschada – e defineschan la structura da quella. Els procuran per stabilitad. Da savair ch'els en qua dat segirezza e confidenza. La CdC garantescha che las infurmaziuns vegnian transmessas d'ina stanza a l'autra e fin si sut il tetg, al Cussegl federal.»

Cloé Jans
manadra da la fatschenta operativa
da gfs.bern

«La CdC n'ha betg mo da far valair efficaciamain la posiziun dals chantuns en la politica federala, mabain ha (bunamain anc pli fitg) era l'incumbensa da rinforzar sia legitimaziun sco portavusch dals chantuns vers l'intern e d'intensivar sia relaziun cun las conferenzas dals directurs cumpetents.»

Bernhard Waldmann
codirectur da l'Institut da federalissem

Collavuraziuns

Per incumbensa da las regenzas chantunalas collavura la CdC stretgamain cun differentas autoritads ed instanzas. Ella s'engascha er en differentas organisaziuns transversalas.

Cussegl federal

Duas giadas l'onn s'inscuntran delegaziuns dal Cussegl federal e da la CdC en il rom dal **Dialog federalistic**. Quel serva al barat d'infurmaziuns e d'opiniuns davart temas impurtants da la collavuraziun e dal federalissem. Quests inscunters han gi lieu ils 3 da mars ed ils 10 da november. Tranter ils temas discutads figureschan la gestiun da crisas sin nivel federal e chantunal, las persunas fugitivas da l'Ucraina (program S), la Conferenza naziunala davart il federalissem, l'organisaziun d'ina exposiziun naziunala e las mesiras per distgargiar il budget da la Confederaziun. A partir dal 2024 vegn il Dialog federalistic remplazzà cun in inscunter annual dals presidis e dals vicepresidis per pudair far ina discussiun pli globala. Auters inscunters èn vivanant pussaivels en il rom d'in dialog specific per mintga project u d'in dialog dals presidis en cas da crisa. A chaschun dal **Dialog Europa** sa fatschentan la CdC ed il Cussegl federal cun la politica europeica (cf. [pagina 4](#)).

Chombras federalas

Durant mintga sessiun da las Chombras federalas organischa la CdC ina **maisa radunda dals chantuns**. La finamira è da tgirar las relaziuns vicendaivlas e d'intensivar il barat d'opiniuns. Commembras e commembers da las regenzas chantunalas, dal Cussegl dals chantuns ed anteriuras commembras ed anteriurs commembers d'ina regenza chantunala en il Cussegl naziunal s'inscuntran per discutir temas actuals. Ils temas a las quatter maisas radundas dal 2023 èn stads la tgira d'uffants complementara a la famiglia, la politica europeica, las mesiras per distgargiar il budget da la Confederaziun e la collavuraziun dal Cussegl dals chantuns e las conferenzas interchantunalas.

Il **biro dal Cussegl dals chantuns** e la **cumisiun directiva da la CdC** s'inscuntran plinavant

duas giadas l'onn per discutir temas politics actuals u dumondas che regardan la collavuraziun. Ils 6 da mars ed ils 18 da settember han els discutà davart ils temas suandants: la politica europeica, l'imposiziun da taglia da grondas gruppas d'interpresa, la politica dal clima e la politica d'energia, 175 onns Constituziun federala, l'Administraziun digitala da la Svizra e las mesiras per distgargiar il budget da la Confederaziun.

Collavuraziun interchantunala

La CdC tgira contacts stretgs cun sa participar ad inscunters regulars cun las ulteriuras conferenzas (conferenzas da las directuras e dals directurs e conferenzas da las regenzas regiunalas). Ina giada l'onn ha lieu ina **seduta dals presidis** ed in **colloqui** da dus dis per las presidentas ed ils presidents da las conferenzas e da la CdC. A chaschun da quels inscunters han ins pudì discutir – tranter auter a basa dal cockpit dal federalissem – ils dossiers spinus per las differentas conferenzas sco quel da la politica europeica, da la segirezza dal provediment cun energia, dals status da protecziun S e da la situaziun d'asil, da la finanziaziun unitara da las prestaziuns da sanadad, dal messadi FPI 2025–2028 areguard la furmaziun, la perscrutaziun e l'innovaziun, dal barat da datas naziunal tranter las polizias, da l'imposiziun da taglia per l'economia digitalisada, da l'iniziativa da distgargia da las premias, da la mancanza da personal qualifitgà e dal project «Repartiziun da las incumbensas II». La **Conferenza da las secretarias e dals secretaris da las conferenzas interchantunalas** coordinescha l'elavuraziun dals dossiers e promova la collavuraziun ed il barat d'infurmaziuns. Il 2023 ha la CdC elavurà ensemen cun las conferenzas da las directuras e dals directurs il reglament da basa per lur coordinaziun. La radunanza plenara ha approvà il document ils 22 da mars 2024.

Conferenza tripartita

La CdC sustegna la Conferenza tripartita (CT) ensemen cun il Cussegl federal, l'Uniun da las citads svizras e l'Associaziun da las Vischnancas Svizras. La CdC maina ultra da quai ses secretariat. La CT è sa radunada ils 17 da november. La gruppa da lavur tecnica tripartita è s'inscuntrada a duas sedutas che han gi lieu ils 4 da matg ed ils 14 da settember.

Il project **«Promover la biodiversitad e la qualitad da la cuntrada en aglomeraziuns»** ha la finamira da sensibilisar ils acturs sin tut ils nivels statals per l'importanza da questa tematica. Ina gronda part dal dossier è terminada. Las lavurs han cuntinuà en tscherts secturs, sco per exempel l'analisa da l'applicaziun dal dretg federal da vart dals chantuns e da las vischnancas.

La CT vul rinforzar la collavuraziun tranter ils acturs statals e nunstatal per **promover in svilup intern d'auta qualitad**. In dialog sin nivel da la tecnica ha pussibilità a las partidas cumpiladas da determinar in'avischinaziun cuminai-vla sco era prioritads per la cuntinuaziun da las lavurs.

La finala han ins fatg emprimas discussiuns en il rom dal project **«Coordinaziun tripartita en la realisaziun da l'agenda 2030»** per sclerir las rollas da las differentas instituziuns sin nivel federal, chantunal e communal ed en connex cun tge temas ch'ina coordinaziun avess ina plivalur.

Visitass

Visita da delegaziuns

La CdC retschaiva mintg'onn delegaziuns da la Svizra e da l'exteriur che s'interessan per il federalissem, il sistem politic da la Svizra e la gulivaziun da finanzas. Il 2023 è vegnidas organisadas las suandantas visitass:

16-03-2023

Retschaviment dal vicepresidente da la Cumissiun europeica tras il president ed il vicepresidente da la CdC

21-06-2023

Visita da parlamentarias e parlamentaris da la Belgia

KdK | 30 anni
CdC | 30 onns

«Jau sun persvasa che las acturas ed ils acturs da la collavuraziun federala fan tut il pussaivel per purtar noss pajais communablamain en il futur, betg tschertgond l'armonia perfectga, mabain savend che nus essan dependents in da l'auter – tut tenor il motto da nossa Constituziun: viver la varietad en l'unitad en toleranza e respect vicendaivel.»

Brigitte Häberli-Koller
presidenta dal Cussegl dals chantuns
2022–2023

«I dovra curaschi e perseveranza da far enconuschents ils avantatgs da la diversitad, da l'experimentaziun e da la concorrenza sauna. Jau na dubitesch betg ch'i reussescha a la CdC da far quai a moda eccellente er ils proxims 30 onns.»

Felix Uhlmann
professer da dretg a l'Universitad da
Turitg

Purtret

La radunanza plenara

L'organ da decisiun suprem da la CdC è la radunanza plenara. Ella sa raduna quatter giadas l'onn u pli savens en cas da basegn (radunanzas extraordinarias). Mintga chantun è represchentà d'ina commembra u d'in commember da sia regenza ed ha ina vusch. Il 2023 han las suandantas persunas participà ad almain ina da las radunanzas plenaras (24 da mars, 23 da zercladur, 22 da settember, 15 da december):

ZH	cusseglier guvernativ Ernst Stocker
BE	cusseglier guvernativ Christoph Ammann; cussegliera guvernativa Christine Häslar; cusseglier guvernativ Pierre Alain Schnegg
LU	cussegliera guvernativa Ylfete Fanaj; cusseglier guvernativ Paul Winiker; cusseglier guvernativ Reto Wyss
UR	president da la regenza Urs Janett
SZ	cusseglier guvernativ Herbert Huwiler
OW	cusseglier guvernativ Daniel Wyler
NW	cusseglier guvernativ Othmar Filliger
GL	cusseglier guvernativ Markus Heer
ZG	presidenta da la regenza Silvia Thalmann-Gut
FR	cusseglier guvernativ Olivier Curty
SO	presidenta da la regenza Brigit Wyss; cusseglier guvernativ Peter Hodel
BS	president da la regenza Beat Jans; cusseglier guvernativ Lukas Engelberger
BL	cusseglier guvernativ Anton Lauber
SH	cussegliera guvernativa Cornelia Stamm Hurter; cusseglier guvernativ Patrick Strasser
AR	cusseglier guvernativ Paul Signer; cusseglier guvernativ Hansueli Reutegger
AI	cusseglier guvernativ Roland Dähler
SG	cusseglier guvernativ Marc Mächler
GR	cusseglier guvernativ Martin Bühler
AG	cusseglier guvernativ Markus Dieth
TG	cussegliera guvernativa Cornelia Komposch; cusseglier guvernativ Walter Schönholzer
TI	cusseglier guvernativ Norman Gobbi
VD	presidenta da la regenza Christelle Luisier Brodard
VS	cusseglier guvernativ Roberto Schmidt; cusseglier guvernativ Frédéric Favre
NE	cussegliera guvernativa Florence Nater
GE	cusseglier guvernativ Serge Dal Busco
JU	president da la regenza Jacques Gerber

La cumissiun directiva

La cumissiun directiva è l'organ directiv da la CdC e sa cumpona da 9 fin 11 cusseglier:as guvernativ:as da tut las regions. Quels preparan las fatschentas da la radunanza plenara. Il dretg d'esser represchentads en la cumissiun directiva han la Svizra franzosa (duas sedias), la Svizra taliana e la Svizra rumantscha, la Svizra Orientala, la Svizra dal Nordvest e la Svizra Centrala sco er ils chantuns da Berna e da Turgovia. Il president u la presidenta da la Fundaziun ch'ha medemamain il dretg d'ina sedia. Il 2023 han las suandantas cusseglieras guvernativas ed ils suandants cussegliers guvernativs participà a las sedutas da la cumissiun directiva (10 da favrer, 12 da matg, 25 d'avust, 10 da november):

AG/NWRK	cusseglier guvernativ Markus Dieth, president
BE	cusseglier guvernativ Christoph Ammann, vicepresidente
JU/CGSO	president da la regenza Jacques Gerber, vicepresidente
ZH	cusseglier guvernativ Ernst Stocker
LU/ZRK	cusseglier guvernativ Paul Winiker (fin ils 30 da zercladur)
ZG/ZRK	presidenta da la regenza Silvia Thalmann-Gut (a partir dal 1. da fanadur)
AR/ORK	cusseglier guvernativ Paul Signer (fin ils 30 da zercladur)
GR	cusseglier guvernativ Martin Bühler
TG/ORK	cusseglier guvernativ Walter Schönholzer (a partir dal 1. da fanadur)
TI	cusseglier guvernativ Norman Gobbi
NE/Fch	cussegliera guvernativa Florence Nater
GE/CGSO	cusseglier guvernativ Serge Dal Busco (fin ils 30 da zercladur); cussegliera guvernativa Nathalie Fontanet (a partir dal 1. da fanadur)

Il secretariat general

Il secretariat general maina las fatschentas da la CdC. El prepara las sedutas da la radunanza plenara e da la cumissiun directiva e realisescha lur decisiuns. La gestiun dal secretariat general è vegnida surdada a la [Fundaziun ch per la col-lavuraziun federala](#). La secretaria generala u il secretari general da la CdC è a medem temp manadra resp. manader da la Fundaziun ch.

La fin dal 2023 eran emploiadas en il secretariat general da la CdC 24 persunas (16,6 plazzas a temp cumplain). Da quellas lavuran 21 en la Chasa dals chantuns a Berna ubain a moda mobila e trais persunas represchentan la CdC en l'administraziun federala (partiziun Europa en il secretariat da stadi dal Departament federal d'affars exteriurs, Departament federal da giustia e polizia).

Persunas engaschadas ils 31-12-2023

Direcziun*/secretariat general

- Roland Mayer*, secretari general
- Thomas Minger*, vicesecretari general
- Manuela Furrer, manadra dal secretariat
- Alessio dell'Anna, collavuratur dal secretariat

Stab Communicaziun

- Nicole Gysin*, scheffa da la communicaziun
- Philippe Flück, incumbensà per la communicaziun

Servetsch linguistic

- Pascale Prisset, manadra dal servetsch linguistic
- Vanessa Manarin, translatura
- Adrien Pingoud, translatur

Servetschs centrals

- Andrea Heinimann*, manadra
- Rosmarie Bäumlér, spezialista da finanzas
- Tanja Kindler, referendaria per dumondas da finanzas
- Helene Leuenberger, spezialista en fatgs da persunal
- Franziska Rohmann, collavuratura recepziun e manaschi Chasa dals chantuns
- praticantas e praticants recepziun Chasa dals chantuns/secretariat
- Daniel Bühler, informaticher

Politica exteriura

- Roland Mayer*, manader da sector, secretari general
- Luca Gobbo, incumbensà per l'infurmaziun dals chantuns en la partiziun Europa dal secretariat da stadi dal DFAE, vicemanader da sector
- Patrick Matthey, suppleant da l'incumbensà per l'infurmaziun dals chantuns en la partiziun Europa dal secretariat da stadi dal DFAE
- Hanspeter Pfenninger, coordinatur Schengen/Dublin, cussegliader giuridic principal

Politica interna

- Thomas Minger*, manader da sector, vicesecretari general
- Nicole Gysin*, vicemanadra da sector, scheffa da la communicaziun
- Regina Bühlmann, collavuratura scientifica
- Nadine Eckert, manadra da project
- Alexander Jungo, responsabel dal sector spezialisà NGF
- Julia Stadler, collavuratura scientifica
- Christine Winkelmann, collavuratura scientifica

La CdC dispona ultra da quai da numerusas autras cumissiuns e gruppas da lavur che tgiran singulas fatschentas u mandats specifics. Ella ha delegaziuns en differents gremis ed en diversas gruppas da lavur sin plaun naziunal ed internaziunal. Las glistas actualas èn disponibilas [online](#).

KdK | 30 Jahre
CdC | 30 ans

«Lain chalar d'ans lamentar davart las tendenzas da centralisaziun e far frunt decidida-main a quellas en l'interess dal bainesser e da la fortuna da noss pajais. Per far quai dovri curaschi, curaschi d'esser auter, curaschi d'acceptar las differenzas, curaschi da prender per mauns las chaussas, d'irritar, era sch'ins auda a resunar tras tschients chanals la lamenta-schun dal "chantunalissem".»

Heidi Z'graggen
cussegliera dals chantuns

«Sco president da l'Associaziun da las vischnancas svizras e represchentant dal terz stgallim statal quint jau cun il fatg ch'ils chantuns e las vischnancas vegnan er ils proxims trais decennis a sa preschentar cun ina vusch communabla ed unida en uschè bleras fatschentas sco pussaivel. Perquai ch'ils chantuns e las vischnancas èn al puls da la populaziun e perquai ch'il mantegniment da lur libertad d'agir è la pli impurtanta ingredienza per il recept da success da la Svizra.»

Hannes Germann
president da l'Associaziun da las vischnancas svizras

Quint annual 2023

Il quint annual vegn preschentà qua en furma scursanida. El vegn tractà cumpletta-main en il rap-port da revisiun. La societad fiduziara Von Graffenried ha revedì il quint annual ils 11 d'avrigl 2024. Ses rapport figurescha a la [pagina 29](#).

	Quint 2023 en CHF	Preventiv 2023 en CHF	Quint 2022 en CHF
contribuziuns chantunalas	3'361'920	3'361'920	3'295'998
ulteriuras entradas	16'985	-	35'265
contribuziun presidi da l'EUSALP	231'710	-	-
contribuziuns CT Confederaziun e vischnancas	147'000	210'000	198'000
ulteriuras contribuziuns	-	-	49'950
retgav total	3'757'615	3'571'920	3'579'213
custs da personal	2'706'797	2'846'000	2'739'892
expensas da gestiun	530'288	561'300	573'320
projects e contribuziuns	523'137	75'000	317'885
Conferenza tripartita (CT)	-5'000	100'000	84'167
expensas totalas	3'755'223	3'582'300	3'715'264
resultat da gestiun	2'392	-10'380	-136'051
resultat finanziaial	-	-3'000	-1'126
surpli d'entradas	2'392	-	-
surpli d'expensas	-	-13'380	-137'177
dabun dals chantuns ils 31-12	1'216'739		1'214'347

Cun custs totals da CHF 3'755'223 (contribuziuns dals chantuns CHF 3'361'920) serra il quint 2023 cun in surpli dal retgav da CHF 2'392. Quest import vegn bunifitgà als chantuns [tenor la clav da finanziaziun](#). Il dabun s'augmenta damai sin CHF 1'216'739.

Clav da repartiziun 2023 da la CdC

(tenor l'art. 14 da la cunvegna dals 8-10-1993)

Chantun	Populaziun residenta media 2020*	Clav en %	Contribuziuns chantunals 2023 en CHF
ZH	1'546'349.0	17.90	601'829
BE	1'041'303.0	12.05	405'269
LU	414'733.5	4.80	161'412
UR	36'761.0	0.43	14'307
SZ	161'318.5	1.87	62'784
OW	38'019.0	0.44	14'797
NW	43'303.5	0.50	16'853
GL	40'720.5	0.47	15'848
ZG	128'218.0	1.48	49'902
FR	323'639.5	3.75	125'958
SO	276'354.5	3.20	107'555
BS	196'289.5	2.27	76'395
BL	290'218.5	3.36	112'951
SH	82'727.5	0.96	32'197
AR	55'377.0	0.64	21'552
AI	16'210.5	0.19	6'309
SG	512'619.0	5.93	199'508
GR	199'558.5	2.31	77'667
AG	689'958.5	7.99	268'528
TG	281'228.0	3.26	109'452
TI	351'238.5	4.07	136'700
VD	809'930.0	9.38	315'220
VS	347'014.0	4.02	135'056
NE	176'195.0	2.04	68'574
GE	505'235.5	5.85	196'634
JU	73'646.5	0.85	28'663
Total	8'638'166.5	100.00	3'361'920

* dumber d'abitantas e d'abitants tenor l'Uffizi federal da statistica

La Fundaziun ch per la collavuraziun federala elavura plinavant mintg'onn in **rapport da finanzas davart las conferenzas da las regenzas e davart las conferenzas da las directuras e dals directurs**. La radunanza plenara dals 15 da december ha prendì enconuschientscha dal rapport 2022. Cumpareglià cun l'onn 2021 èn s'augmentads levamain ils custs da la CdC e da las conferenzas da las directuras e dals directurs. Per differents motivs èn ils custs da tschertas conferenzas sa diminuìs fermamain, entant che quels dad autras èn creschids cleramain.

VON GRAFFENRIED TREUHAND

Bericht der Revisionsstelle zur eingeschränkten Revision an die Plenarversammlung der Konferenz der Kantonsregierungen (KdK), Bern

Als Revisionsstelle haben wir die Jahresrechnung (Vermögensrechnung und Erfolgsrechnung) der Konferenz der Kantonsregierungen (KdK) für das am 31. Dezember 2023 abgeschlossene Geschäftsjahr geprüft.

Für die Jahresrechnung ist der leitende Ausschuss verantwortlich, während unsere Aufgabe darin besteht, die Jahresrechnung zu prüfen. Wir bestätigen, dass wir die gesetzlichen Anforderungen hinsichtlich Zulassung und Unabhängigkeit erfüllen.

Unsere Revision erfolgte nach dem Schweizer Standard zur Eingeschränkten Revision. Danach ist diese Revision so zu planen und durchzuführen, dass wesentliche Fehlaussagen in der Jahresrechnung erkannt werden. Eine eingeschränkte Revision umfasst hauptsächlich Befragungen und analytische Prüfungshandlungen sowie den Umständen angemessene Detailprüfungen der beim geprüften Unternehmen vorhandenen Unterlagen. Dagegen sind Prüfungen der betrieblichen Abläufe und des internen Kontrollsystems sowie Befragungen und weitere Prüfungshandlungen zur Aufdeckung deliktischer Handlungen oder anderer Gesetzesverstösse nicht Bestandteil dieser Revision.

Bei unserer Revision sind wir nicht auf Sachverhalte gestossen, aus denen wir schliessen müssten, dass die Jahresrechnung nicht dem schweizerischen Gesetz entspricht.

Bern, 11. April 2024 (0/0/1) zab/stn

Von Graffenried AG Treuhand

Stephan Richard
dipl. Wirtschaftsprüfer
Zugelassener Revisionsexperte

Bruno Zaugg
dipl. Wirtschaftsprüfer
Zugelassener Revisionsexperte
Leitender Revisor

Beilage:

Jahresrechnung (Vermögensrechnung mit einer Summe von CHF 1'914'038, Erfolgsrechnung mit einem Betriebsergebnis von CHF 2'392.23)

